СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 227. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 30-го вересня 1947. No. 227. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, September 30, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

У ВАШИНҐТОНІ РОЗУМІЮТЬ ЗНАЧЕННЯ ТЕПЕРІШНЬОЇ ПОДВІЙНОЇ КРІЗИ

Вашинґтон, 28 вересня. — З нагоди зібрання конґресових представників з президентом Труманом у Білому Домі, заповідженого на понеділок 29 вересня, урядові і дипломатичні Вашинґтон пильно слідить за кожним голосом, який появляється в справі наладнання крізи. Ця кріза, на ділі, є подвійна: Одна домашня, американська, друга закордонна, в першу чергу европейська. Американська кріза — це недостача харчів на експорт через злі жнива; европейська — це недостача долярів на закупно харчів з Америки. Недостача збільшується через безупинний зріст цін на харчі в Америці. Серед того президент і його оточення не рішені, як наладнувати обі кризі: чи адміністраційним способом, чи кликати конґрес на надзвичайну сесію. Від вирішення оцього питання залежатиме теж і напрям у наладнанні обох кріз, як це загально думають у політичних колах в столиці.

СЕН. ПЕПЕР ЗА ПІДТРИМКУ ПЛЯНУ МАРШАЛА.

Вашинґтон. — Сенатор з Флориди, Клод С. Пепер, який довший час підтримував опозицію в Демократичній Партії ,ведену Генрієм Воласом, заявився тепер за здійснення Пляну Маршала. У розмові з кореспондентами він висловив погляд, що Пляи Маршала це перший крок відбудови Европи і для світового миру, без огляду на це, який це буде мати вплив на політичне положення. Він сказав, що начерк економічної відбудови Европи ,поданий 16 державами в Парижі, не вказує на якесь політичне зобовязання супроти когось з великих потуг.

ПОМЕР. ПРОФ. МИКОЛА МЕЛЬНИК.

Ню Гейвен, Конн., 28 вересня. — Проф. Микола Мельник, бувший директор ґімназій і колеґій в американській окупаційній зоні в Австрії і колищній вязень та робітник з невільничих таборів за націстівських часів, помер тут сьогодні у віці 57 літ від удару серця. Проф. Мельник приїхав до Злучених Держав у червні біжучого року ,став директором місцевого хору при українсько-католицькій церкві і був професором Української Католицької Колеґії св. Василія Вел. у Стемфорді.

КРАВЧЕНКО ПРОМОВЛЯЄ НА ПРИЛЮДНІМ ЗІБРАННІ.

Синсинаті, 28 вересня. — Під час Краєвої Конвенції Вимінних Клюбів виголосив промову генеральний проуратор Там Кларк з Вашинґтону. Він заявив, що уряд не може допускати до цього краю комуністів тому, що вони є противні нашій формі правління. Крім нього промовляв бувший капітан Червоної Армії, Віктор Кравченко.

Кравченко говорив на тему: „По обох боках залізної заслони". — „Так як колись Гітлер, так тепер Совєтський уряд обвинувачує Аліянтів саме в цьому, що він самий робить", казав Кравченко. „Совєтський уряд твердить, що Америка й Англія нищать незалежність малих країн, саме тоді, коли Совєтський Союз зідає одну країну за одною, загарбуючи все, на що лише наложить свою руку. Кремль ще не готовий до війни, ні матеріяльно ні морально, одначе він не вірить у трівкий мир між совєтським комунізмом і бувшими Аліянтами. Тому совєтська диктатура сильно приготовляєсться до війни" — сказав Кравченко.

СТЕТИНІУС ПІДГОТОВЛЯЄ ПОШИРЕННЯ СПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ.

Вашинґтон. — Давніший секретар стейту Едвард Р. Стетиніус, іменований предсідником Громадянської Дорадчої Комісії для поширення урядової програми суспільного добробуту, головно суспільного забезпечення для дальших 42,000,000 робітників. Комісія складається з 17 членів, які мають за завдання перевести студії, як це зробити.

ПЕРЕМІНА У ПРОВОДІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Вашинґтон. Дотеперішній предсідник Краєвого Комітету Демократичної Партії Роберт Е. Ганеґан зрезиґнував із цього становища, а на його місце іменований сенатор Дж. Гаверд МекҐрат з Ровд Айленд. Ганеґан каже, що він зрезиґнував з причини недостачі здоровля дальше вести партійні справи і піддав думку президентові Труманові, як провідникові партії, щоб він іменував сенатора МекҐрата.

ЄПИСКОПАЛЬНИЙ ДУХОВНИК ЗА ЄДНІСТЬ ХРИСТИЯН.

Вашинґтон. — З нагоди сорокліття покладення угольного каменя під епископ. англіканську катедру виголосив проповідь д-р Ансон Стокс за змагання до єдности християн. Він вказав на добрі прикмети різних віроісповідань і доручав засвоювати добрі прикмети для себе без огляду на деномінаційні різниці. Це, на його думку, доведе до обєднання християн.

До інтернованих бійців У. П. А. американські власті застосуюь міжнародні закони і права

ВІДПОВІДЬ ДЕПАРТАМЕНТУ ВІЙНИ І ГЕН. Л. Д. КЛЕЯ УКРАЇНСЬКОМУ КОНҐРЕСОВОМУ КОМІТЕТОВІ.

Ню Йорк, 27. вересня. — Степан Шумейко, голова Українського Конґресового Комітету Америки, одержав сьогодні таке письмо від департаменту війни з Вашинґтону: „Відносно вашого послання з 12. вересня до Департаменту Армії в справі українців, які тількищо перейшли в американську зону Німеччини, як теж відносно вашого послання до ген. Л. Д. Клея, командуючого генерала Европейською Командою Американської Армії, в цій самій справі. Генерал Клей повідомив Департамент Армії, що він одержав ваше повідомлення та бажає запевнити вас і Український Конґресовий Комітет Америки, що у відношенні до Українців та всіх інших осіб, які переходять до американської зони Німеччини, він поступатиме в повній згідності зі звичаями та постановами міжнародного права".

Пів більйона долярів на затамування дальшої крізи в Европі

Вашинґтон, 28. вересня. — На передодні конференції президента Трумана з конґресовими провідниками, високий урядовець з Білого Дому виявив есенціональні точки, які ляжуть в основу нарад. В першу чергу президент має готових пів більйона долярів на затамування дальшого походу економічного нещастя в Европі до кінця біжучого року. Гроші пішли б на рятунок Італії й Франції. Крім цього президент предявить провідним конґресменам плян, як можна зарадити дальше европейській крізі без потреби скликування конґресу перед січнем.

МІЖНАРОДНЯ СВІТОВА ФЕДЕРАЦІЯ ТРАНСПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ ПРОТИ СПІВПРАЦІ З СОВЄТСЬКИМИ ЮНІЯМИ

Вашинґтон. — Незамітно зійшлася тут на наради екзекутивна рада Міжнародньої Федерації Транспортових Робітників, щоб порозумітися щодо дальшої участи в світовій Федерації Робітничих Юній, у котрій Совєти грають важливу ролю. Акція транспортових робітників важна тому, що вони обєднують 35,000,000 робітників з різних ділянок праці, як залізничників, докових робітників, моряків та ін. Світова Федерація Робітничих Юній відбула свій зїзд під час війни в Лондоні і тоді совєтські юнії взяли участь в зїзді. Давніше американські юнії не хотіли допустити совєтських юній до участи тому, що це не є вільні юнії. Під час останнього зїзду відмовилися взяти участь юнії Американської Федерації Праці, зате Конґрес Промислових Організацій взяв участь. Це тепер відбивається на діянні Світової Федерації, бо участь совєтських юній причиняється до вибуху страйків транспортових робітників в Америці. Тому наради Міжнародньої Федерації Транспортових Робітників можуть бути зворотною точкою у відношенні до Світової Федерації Робітничих Юній.

ТІТО ЗАПРОШУЄ АМЕРИКАНЦІВ НА ВІДВІДИНИ ЮГОСЛАВІЇ

Ню Йорк. — Маршал Тіто з Югославії передав через югославського амбасадора Саву Косановіча запрошення для визначних американців, щоб вони прибули до Югославії у переконалися, що там нема агресії проти Греції. Запрошення дістали: Бувший секретар стейту Бирнс і б. секретар скарбу Морґентав, Стасен, пастор д-р Фосдик, воєнний кореспондент Гунтер і співробітник Н. Й. Тоймсу Болдвин.

Українська Повстанська Армія в боротьбі

ІНТЕРЕСНИЙ ГОЛОС ШВАЙЦАРСЬКОЇ ГАЗЕТИ ПРО БОРОТЬБУ У. П. А. НА СЛОВАЧЧИНІ

Швайцарський ліберальний часопис „Дер Бунд" у виданні з 20. серпня помістив довшу редакційну статтю про Партизанську війну проти українських повстанців на Словаччині". В статті, базованій на інформаціях з Праги, м. і. пишеться: Скріплені військом чеські і словацькі органи безпеки вже майже від трьох місяців ведуть на вільних полях та в лісистих горах Словаччини звичайну партизанську війну проти українських повстанців, що переходять з Польщі в південному та південно-західному напрямі. Цих повстанців називають „бандерівцями" від їхнього провідника Степана Бандери, що зник без сліду. Полонені українські повстанці зізнають, що їхньою ціллю є американська зона Австрії та Німеччини. Сьогодні ніхто не може навіть приблизно оцінити сили повстанців, але зі знайдених документів виходить, що на терені Словаччини тепер находиться головна сила цеї добре озброєної та зорганізованої армії, яка начислює тисячі вояків. Словаччина ідеально надається для руху повстанців, які користуються насамперед теміню ночі і тут вони теж найшли серед частини населення пригожий грунт для своєї противсовєтської акції. Навіть в урядових повідомленнях, говориться, що багато словаків забезпечують українських повстанців харчами, а інші самі зголошуються в їхні ряди. Повстанці в основному намагаються оминати боротьбу проти чехословацьких військ. Вони розділені на малі групи, які вдержують між собою звязок інформаційною службою і навіть мають радіовисильні апарати. Спостерічі однозгідно стверджують, що тайна військової сили повстанців полягає в їхньому довголітному воєнному досвіді та боєвій практиці їх старшин. Тоді як головна сила повстанції від початку серпня посувається по важко прохідних гірських долинах Високих Татр і дальше на захід до Малих Карпат, поодинокі передні загони дійшли до Моравії та навіть до південної Чехії. Ці передові частини УПА недавно звели бої з чеським військом в околицях Зліна, Угорського Броду та Берна... Чеські військові кола вважають, що ведення нормальних воєнних дій проти українських повстанців вимагало б більших жертв, тому вони рішилися теж на партизанську війну, що хоча довше потриває, але натомість вимагатиме менше жертв. За цим, можливо, криється теж політична причина, бо ж годі, щоби чехословацькі власті не бачили цих симпатій, що їх найшли українські повстанці серед місцевого населення. Тому теж рішено не вести рішального удару проти українців на неспокійних землях Словаччини, що з урядового боку офіціяльно виправдується труднощами терену. З чеських інформацій виходило б, що досі „унешкідливлено" 140 українців, з чого: 22 вбито, 27 поранено, 66 взято в полон, а 25 самі здались. Проте, урядові числа в загальному такі противорічні, головно як іде про самі чеські втрати, що на їх підставі важко було б робити будьякі заключення щодо розмірів партизанської війни в цій країні та про можливості її дальшого розвитку.

ЧОРТ ЛІТАНІЮ ЧИТАЄ: БОЛЬШЕВИКИ ОБВИНУВАЧУЮТЬ АМЕРИКАНЦІВ ЗА ВЕРБУВАННЯ МАЛОЛІТНИХ ДО „НЕВОЛЬНИЧИХ РОБІТ"

Лейк Соксес, Н. Й., 28. вересня. — Перед кількома днями совєтський уряд офіціяльно подав кількість малолітних дітей, покликаних до „практичного вишколу" до праці в совєтській індустрії, на 1,200,000 осіб. Американська преса передрукувала цю відомість і вчера, наче у відповідь на це, большевицький представник Совєтської України в О. Д., Степан П. Демченко, обвинувачував американські фірми, що вони, мовляв, мобілізують дітей з европейської скитальщини на „невольничі роботи" в Америці. П-ні Рузвелт домагалася, щоби цей „представник" подав докази своїх тверджень, головно назвав фірми, які це роблять.

(Продовження на стор. 4-тій).

ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ СХІДНОЇ ЕВРОПИ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ

ПРЕДСТАВНИКИ БОЛҐАРІЇ, МАДЯРЩИНИ, РУМУНІЇ, ЮГОСЛАВІЇ І ПОЛЬЩІ ДОМАГАЮТЬСЯ ВІД О.Д. ЗАКІНЧЕННЯ СОВЄТСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ.

Лейк Соксес, Н. Й., 28 вересня. Представники 5 східних і південно-східних европейських країн на вигнанні предложили сьогодні предсідникові Ґенеральної Асамблеї О.Д. д-ру Араньї обширний спільний меморіял, в якому домагаються закінчення совєтської окупації в їх країнах, заки „брутальности комуністичного поневолення" ще не довели до черговоі війни. Меморіял внесений основаним недавно Міжнародним Селянським Союзом і його підписали: бувший премієр Угорщини Ференч Надь, що в останньому дістав право азилю в ЗДА, д-р Георгій Дімітров, бувший керівник болгарської проти-комуністичної опозиції, що сьогодні перебуває на вигнанні, маючи в Болгарії вирок смерти, а дальше: Владко Мачек, бувший голова хорватської партії, Г. Н. Бузеті від румунської національно-селянської партії та д-р Мілан Гавріловіч, від сербського селянського союзу. Меморіял домагається поставити заторкнену справу на порядок нарад Асамблеї ОД, речник заявив, що представники кількох держав-членів О.Д. зроблять це офіціяльно. В меморіялі, що хоплює 150 сторін, виказується злочини большевицької окупації цих країн та на загрозу нової війни, до якої така політика мусить довести.

БОЛЬШЕВИЦЬКА „МАДЯРИЗАЦІЯ" СЛОВАЧЧИНИ.

Прага, Чехословаччина, 28 вересня. Словаччині загрожує повторення большевицької історії в Угорщині, що мало у висліді розгромлення політичних партій та встановлення диктатури комуністичної меншости. Словацький міністер внутрішніх справ сьогодні домагався зиесення парляментарної недоторканости у відношенні до двох католицьких секретарів проти-комуністичної Демократичної партії, заарештованих недавно у звязку з розкритою „змовою проти уряду". Комуністичний терор в Словаччині продовжується і кріпшає.

16 ВИРОКІВ СМЕРТИ В АЛЬБАНІЇ

Білгород, Югославія, 28 вересня. Альбанський Верховний Суд в Тірані засудив сьогодні на кару смерти 16 осіб, обвинувачених за „саботаж та шпигунство в користь чужої держави", якою мали б бути Злучені Держави Америки. Вісімох дальших підсудних засуджено на тюрму від 15 років до досмертної.

РАМАДЬЄ ВЗИВАЄ ДО ОБЄДНАННЯ ЕВРОПИ.

Париж, 28 вересня. Французький премієр Рамадьє виголосив сьогодні в Альзації промову, в якій взивав до політичного й господарського обєднання Европи, якщо вона хоче пережити теперішню політичну і господарську крізу. Рамадьє висловив готовість співпраці для тієї цілі з усіми країнами, навіть з Німеччиною.

ТІТО ВЧИВ АМЕРИКАНЦІВ КОМУНІЗМУ.

Тріест, 28 вересня. (ЮП) — Трьох американських вояків, що перед кількома днями були схоплені югославськими вояками і опісля звільнені на рішуче домагання американських властей, зізнають, що югослави доконче хотіли довідатися від них американських військових і політичних таємниць. При цій нагоді їм показувано портрети Леніна, Сталіна і Тіта та казали їм пізнавати хто це.

БЕЛЯ КОВАЧ УМЕР В СОВЄТСЬКІЙ ТЮРМІ.

Лондон, 28 вересня. На підставі достовірних інформацій тут існує переконання, що бувший секретар зліквідованої большевиками мадярської партії дрібних землевласників, Беля Ковач, умер десять днів тому в контрольованій советами тюрмі в Будапешті.

АВТОНОМІЯ ДЛЯ САРЩИНИ.

Париж, 28 вересня. Пів-офіціяльна французька агенція повідомляє, що вже виготовлено проект конституції, на підставі якої провінція Сарщини дістане відповідну політичну автономію та буде включена у французьку господарську систему. Проєкт буде в найблищому часі розглянений французьким урядом.

МОСКОВСЬКІ БЛАЗНИ ПРОТИ АМЕРИКИ.

Москва, 28 вересня. (ЮП) — Гарячка проти-американської пропаґанди, яка охопила тепер цілий Совєтський Союз, перекинулася навіть до московського цирку. Циркові блазни, які досі, звичайно, мало говорили, головно як іде про політику, тепер „пускають" проти-американські „жарти".

ПОЛЬСЬКІ КАРТОПЛІ ДЛЯ НІМЦІВ.

Варшава, 28 вересня. Тут приїхали з Берліна шістьох представників американського Військового Управління з метою переговорів про закупи для Німеччини 100,000 тон картопель.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НА ШИБЕНИЦЮ, АЛЕ КОГО?

Приказує наш нарід: Хто ворожить, той душею наложить. Вороження, про яке тут мова, це те виття сталінських гиєн, яке відгрожується уже навіть американському президентові Нюрнберзьким судом і шибеницею.

Не знаємо, як далеко докотиться ще у свому нахабстві советська пропаганда брехні й як ще довго терпітимуть її демократії, бо не уявляємо собі, щоби було можливо Советам написати чи сказати проти Злучених Держав та американського президента і його уряду ще щось гірше.

Як знаємо, вся преса в Советах є під пильним доглядом уряду, тому всі газети чи журнали є на ділі нічим іншим, а тільки урядовими органами. Маючи це на увазі, краще зрозуміємо ці напасти советської преси на Америку, президента Трумана, секретара стейту Маршала та начальника генерального штабу Айзенгавера, які поміщено в советськім журналі „Літературна Газета", а передруковані в американських газетах тому кілька днів як щось небувале в історії міжнародніх відносин у мирних часах, себто, коли держави вдержують між собою дипломатичні звязки.

У статтях цього советського журналу пишеться про президента Трумана як другого Гітлера, а про секретара стейту Маршала як японського военного лорда. Обидвох їх, разом з ген. Айзенгавером, зараховано просто до военних злочинців. Злучені Держави названо таким самим джерелом міжнародньої реакції та злочинної агресії, яким була Німеччина Гітлера. Знов американські газети названо гончими псами тих злочинців. В карикатурі, яку помістила інша советська газета, намальовано „Дядька Сема" з великим животом і підписано „підпалювач війни".

Давид Заславський, автор статтей в „Л. Г.", пише, що вже дійшло до цього, що людськості треба очікувати другого Нюрнберзького процесу, на якому поставлено б перед суд нових злочинців. Труман, пише він далі, не вдоволяється владою над цілою Америкою і великою частиною Азії, а захотів стати всесвітнім володарем. Усе це, пише Н. Погодін у другій статті, народи світу вже бачили, а Гітлер виявляв це куди краще ніж сучасні винахідники „твердої політики".

В цих статтях називається Плян Маршала „пляном Шайлока"; пляном захланного, немилосердного лихваря, а останню конвенцію Американського Легіону названо парадою, яка нагадувала цілковито гітлерівські паради в Нюрнбергу, де в передвоєнних часах націсти відбували свої конвенції.

Як сказано, нічого гіршого вже не зможуть написати Совети про Злучені Держави та їхню владу, включно з президентом та секретарем стейту, яких вони поставили під суд і рівночасно засудили та післали на шибеницю. Наразі Совети тільки заповіли, що то було б, якби так вони запанували в світі. Та може станеться так, як заповідає народня пословиця, що це здійсниться, але на тих, що таке ворожать.

Надія на більше число нових імігрантів

Натиск прилюдної опінії на конгрес у справі допущення до Злучених Держав більшого числа розміщених осіб в Европі має свої наслідки. Що ця справа не представлялася добре, можна пізнати по тім, що не зважаючи на цей натиск, її в конгресі таки відложено і вона не була вирішена в часі нарад минулої сесії. Що ж допера було б з нею, коли б так взагалі не було ніякого натиску? Вона була б цілком певно провалилась, а так, хоч її відложено, вона таки буде одною з перших і найважніших справ, які прийдуть під обради нової сесії конгресу, яка зачнеться 2. січня 1948.

Не тільки це, є познаки, що конгрес уже не буде так ворожо наставлений до цеї справи, як було в минулому, а на чому заважувало, між іншим, побоювання, що між переміщеними особами є багато непожаданого елементу, вихованого під комуністичними та націстськими впливами і зараженого недемократичними способами життя та діяння. Статистика, яка виказує, як поводяться в Америці ті переміщені особи, що вже сюди прибули, розвіяла у великій мірі ці побоювання і упередження. Помогли в цьому багато теж і ці американські добродійні та політичні організації, які займаються обороною скитальців та допомогою їм видістатись з скитальчих таборів в Европі й дістатись до Злучених Держав.

Багато треба завдячувати теж самому президентові держави, Труманові, який звертався до конгресу кількома наворотами в справі допущення скитальців до Америки, а теж апелював до американців, щоб памятали, що всі американці є на ділі нащадками розміщених осіб. Президент поробив теж заходи в справі скитальців в департаменті стейту, куди призначив для приспішення розвязки проблеми негайного допущення більшого числа розміщених осіб з Европи спеціяльну фахову людину, якою є Уго Карузі, бувший Комінер Іміграції й Натуралізації.

Зміну сентименту в конгресі у відношенні до скитальців видно теж по тих різних комітетах, які встановлено для провірки справи допущення більшого числа розміщених осіб. Члени деяких тих комітетів і суб-комітетів перебувають саме тепер в Европі й приглядаються розміщеним особам на місцях, відвідуючи скитальчі табори. В тій самій цілі вибирається в жовтні до Европи теж сенатський іміграційний комітет.

Можна сказати, що нині вже принята теж і в Америці така думка, що скитальчу проблему можна розумно розвязати тільки в такий спосіб, коли різні країни отворять двері й приймуть скитальців до себе. Є теж переконання, що ці двері мусять отворити і Злучені Держави і то ширше, щоб впустити поважніше число скитальців і так допомогти остаточно зліквідувати частину сучасної трагедії людства.

Одначе з цього не виходить, щоб уже ці справи більше не пильнувати. Навпаки, треба кувати залізо, поки гаряче і той сентимент за скитальцями ще збільшати.

В. Л.

Балканські проблеми

Національні, соціяльні й політичні противенства між Югославією, Англією й Болгарією з одного боку та Грецією з другого — стали в останніх часах просто невральгічним пунктом Европи. Тимто варто їм дещо приглянутися.

Національні противенства на Балканах — не нові. Від часу, як спалахнули тут дві війни, які започаткували війни в Европі, аж по нинішній день, на Балканах не було й немає спокою. Греція і Болгарія підносили все свої претенсії до Сальонік, як до порту, який побіч Дарданелів, мав і має чимале політичне й стратегічне значення. А за ту частину полудневої Альбанії, що її заселюють греки й за ту частину північної Греції, що її заселюють альбанці, від часу першої світової війни були все політичні суперечки між Грецією і Альбанією. До них слід нарешті додати старі противенства між сербами й болгарами за Македонію і між болгарами та румунами за Добруджу.

Побідникам з першої світової війни не вдалося щасливо полагодити ці балканські справи. Правда, прогнання Туреччини з Балканів було першим важливим кроком в напрямі розвязки їх. А розвязка їх лежала тільки в оснуванні балканської федерації. Побідники з першої світової війни навіть не думали про неї. Через систему союзів з балканськими державами (союз Франції з Сербією і Румунією й Англії з Грецією) вони силкувалися закріпити свої впливи на Балканах.

Царська Росія була раніше чималим політичним фактором на Балканах. Білгород і Софія були доменою царської дипломатії. А через Сальоніки вона силкувалася знайти доступ до Середземного моря. З упадком царської Росії та революцією російських большевиків, Росія стратила спершу ввесь свій вплив (дипломатичний, господарський й політичний) на Балканах. Доперва з початком другої світової війни советська Росія починає в них свою активну політику. Коли Гітлер всю свою мілітарну силу літком 1940 р. кинув на західну Европу проти Франції й Англії, щоби тут довести до вирішення війни, советська Росія кинулася на Балкани. Румунія тоді віддала їй Басарабію, яку в 1918 р. Аліянти їй присудили. А коли армії Гітлера мусіли вицофатися з Росії, вплив советської Росії на Балканах став непомірно зростати. При кінці ж другої світової війни російські червоні війська вже вмашерували в Румунію, Болгарію й Югославію. Советська Росія станула на границях Греції.

З цим фактом балканські справи незвичайно ускладнились. Балкани підпали під безпосередний вплив великих потуг. Суперечки між балканськими державами за границі зійшли на задній плян. Балкани стали доменою і грою розбіжних інтересів трьох великих потуг, а з цим і головним невральгічним пунктом Европи.

Підчас другої світової війни Балкани відігравали чималу стратегічну ролю. Коли між союзниками йшла дискусія про створення так зв. другого фронту, Чорчил дуже довго противився інвазії англо-американських військ через англійський канал проти Гітлера та радив іти на нього з полудня через Італію і Балкани. Проте марш військ через Альпи і балканські горн був важкою операцією. Тому Рузвелт та його найближчий мілітарний дорадник, Маршал, рішились на інвазію через Францію. Це й рішило в основному про розподіл европейських сфер впливів між побідниками. Стало ясним, що сфера впливів у Західній Европі припала англійцям і американцям. Натомість Східня Европа, а разом з цим і Балкани, припали впливам Советської Росії. За Середню Европу йшла боротьба між великими потугами.

Сфера впливів означала не що інше, як саме організацію господарства й господарських завдань на занятих великими потугами територіях. І тут проявились зразу три основні принципи цеї організації і Советська Росія пішла на Балкани зі своїм розумінням організації політики й господарства, а лейбористська Англія й капіталістична Америка рішились вести політику й організувати господарство в Західній Европі по свойому. Не поділ сфер впливів в Европі між великим потугами створив між ними непоборимі противенства, а розбіжні й противлежні принципи політики й господарства в занятих ними територіях Европи. Лейбуристську Англію і капіталістичну Америку обєднює демократизм, отже вільність громадянина й народів. Таким способом англійська й американська демократії стоять проти советської Росії із її до найдальших границь посуненим московським централізмом і автократизмом, себто державною неволею громадянина й народів. І саме ця протилежність принципів політики й господарства советської Росії і демократичних Англії й Америки створила непевність і хиткість міжнародної ситуації в Европі взагалі, а на Балканах зокрема.

Які ж нові факти, що спричинили новий розподіл сил на Балканах?

Поперше советська Росія, апелюючи до словянської солідарности, отже до панславізму, як це колись робила царська Росія, потрапила викликати певний відгомін, головно в Югославії та Болгарії а також і в Чехославії. Це помогло їй звязати ці країни з собою, по крайній мірі в сфері зовнішної політики.

Цей апель мав не тільки національний характер, але також соціяльний і політичний. Советська Росія, виступаючи поборником словянофільства, потрапила надати йому, в противлежності до царської Росії, новий зміст, а саме большевицький. Російсько - большевицький вплив не обмежився тільки на словянські країни Югославію, Болгарію, Польщу і Чехославію. Йому підпали теж несловянські держави як Румунія й Угорщина, які заняли большевицькі армії.

Ця нова констеляція причинилась до розвязання деяких національних проблем полуднево-східної Европи. Так через оснування македонської республики в державних рямках Югославії усунено стару суперечку між сербами й болгарами. І в цьому дусі веде советська Росія свою пропаганду в Румунії й на Угорщині, щоб покласти край боротьбі між ними за Семигород, який належить тепер до Румунії.

Все ж таки вирішальним чинником для укріплення становища советської Росії на Балканах, в Румунії й на Угорщині вважає Кремль вплив його політичних і господарських ідей у цих країнах: аграрні реформи в Румунії й на Угорщині; організація нового господарства в Югославії на основах комунізму і далеко йдуче удержавлення власности в Болгарії. Розуміється, за цим пішов і процес нового укладу політичних партій у цих країнах, а в першу чергу знищення історично-традиційних партій: лібералів і націоналзаристів у Румунії, селянської партії в Болгарії, радикальної партії у Сербії, католицько-селянської партії в Хорватії і Словенії і дрібно-селянської партії на Угорщині. Скрізь прийшли до вирішального впливу в цих країнах комуністи, за якими стоять дивізії червоної армії советської Росії.

Так витворила советська Росія нову політичну й соціяльну ситуацію на Балканах, в Румунії і на Угорщині. Поза межами її впливу залишилася тільки Греція, сфера впливів Англії й Америки, в якій при державній кермі є старі партії.

В боротьбі греків за визволення зпід Туреччини й державну незалежність відіграла Англія чималу ролю. Варто згадати, що в цій боротьбі згинув найбільший після Шекспіра англійський поет — Байрон, (1824) автор поеми „Мазепа". Чорчил уже в першій світовій війні, як тодішній англійський міністер флоти, приготовлюючи висадку союзних сійськ у Сальоніках, показав, яке значення придавав він Греції загалом, а зокрема пристані в Сальоніках. Цеї думки він не зміняв і в другій світовій війні.. У вирішальній хвилині велів він висадити англійські війська в Греції, щоб здавити комуністичне повстання, в грудні 1944 р. Цим допоміг він до угрунтовання в Греції право-радикального монархічного режиму. Не можна сказати, щоб основи його були тривалі й сильні. Цьому доказ домашня війна в Греції, що триває ще з грудня 1944 р. по нинішній день. Відомий факт, що за грецькими комуністами стоять Альбанія, Югославія і Болгарія, зглядно советська Росія, яка вживає ці держави на повалення старого режиму в Греції, розуміється у власних своїх імперіялістичних інтересів. З цього дуже добре здають собі справу Англія й Америка, яка в 1947 р. переняла від Англії ролю протектора грецького уряду. Повалення цього уряду веде неминуче до влади грецьких комуністів, а з цим перехід Греції під вирішальний вплив советської Росії, а далі упадок Дарданелів і вихід червоної фльоти на Середземне море.

Ясно, що Балкан[illegible] теперішню пору невральгічним пунктом розбіжних і противлежних інтересів великих потуг — советської Росії з одного боку та Англії й Америки з другого. З повною напругою можна тільки ждати на дальший розвиток конфлікту цих інтересів.

СТЕПАН ЛЮБОМИРСЬКИЙ

ЧУЖИНЦІ

3)

Вступив на скельну терасу з наміром зашитись у скупий, звироднілий лісок гірського ялівцю. Та доглянув там сьогодні інших гостей. Витинали ялівець на паливо під ватру. Приглянувся, нахмарився і завернув. І тут забрали йому спокій.

Окружною стежиною, оминаючи табір, пішов назад. Хіба над потоком вибере собі місце, щоб прогайнувати ще один день. Ще один день втратити. Пощо? Тоді, коли залишав частину, хоч товариші прохали, щоб не робив дурниць, думав, що найде тут вільне життя, приязнь, зрозуміння і братерство зброї та змагань.

Найшов овечу банду і забріханість. Коли стежа повертала із награбованим свинським мясом, худавий агітатор говорив про перемогу трудящих і про велику державу на сході, що всім бідакам цього світу дасть працю і заробіток і все, чого людська душа забажає. А йому приходилось слухати і спершу реготатись в душі, а потім... потім лякатись і відчувати і тут над собою міцну лапу далекого ворога, що проти нього він добровільно підняв зброю.

І яка майбутність?...

Оминаючи табор, оминав і людей. Не хотів їх бачити, вірив тільки собі і свойому автоматові. І тим двом гранатам, що терпеливо ждали на поясі коли для них прийде черга заблиснути і коротким, різким гуком сповістити світ про сповнення своєї місії...

Дурне. Без мети і без цілі.

Вибухнути лиш на хвилину і згаснути. А потім?

— Гей, товаришу!...

Хтось гукнув збоку. Пристанув, глянув і скривився. Худавий агітатор підходив до нього. На шапці, якогось дивного краю, жевріла червона зоря, більша, як цього вимагала потреба боевих обставин. Підходив поволі, оминаючи старанно каміння і нерівності терену. Прикметно для себе.

Святослав притиснув автомат. Одинока вірна душа серед цього брацтва.

— Товаришу, погуторимо. Я шукав вас — заговорив агітатор. — Сідаймо, осьтут, на скелях. Чи може у вас немає часу?

Агітатор говорив попсованою московською мовою і Святослав підозрівав, що це буковинець.

— У мене часу доволі, лиш не всюди я його розділяю.

— Ну, ну. Сідаймо. Як вам живеться серед нас?...

Гм, починається.

— Добре, покищо — відповів недбало.

— Тааак... У нас гарно. Гори, свобода, всі рівні. Гарно у нас... А ви як, комуніст?

Присіли напроти себе. Святослав на дещо вищому камені, той на нижчому. Глядів зате невеликими очками трохи під верх.

— Я не комуніст. Але я ворог німців.

Агітатор підняв одну брову на виголеному, худому обличчі.

— Не комуніст?... Ворог німців? Як це зрозуміти?

— А зовсім просто. Я воюю за волю мойого народу.

— А якийже ваш нарід?..

— Україна.

Агітатор поволі опустив брову вдолину.

— Шкода... — сказав.

Святослав не питав, чого шкода. Його дразнила червона зоря на шапці, у цього чоловіка. Вважав розмову за скінчену і хотів піднятись, та агітатор здивувався.

— Ви вже тікаете?... Ми ще погутиримо, погуторимо...

— Тоді скоріше, бо не люблю пустих балачок.

— Гее, пустих. Пусті вони не є, товаришу. Ви служили в українській дивізії, що?...

— Так.

— При німецькій армії, що?...

— Так.

— Добровольцем, що?...

— Так — сказав втрете Святослав і стиснув замок автомату.

Агітатор похнюпив голову в задумі, а потім підняв її із скривленими устами.

— Це добре, товаришу... Ви не комуніст, до німців пішли на службу, добровільно до української фашистівської дивізії.. це ясно. Пощо ви йшли до війська ,коли ви ворог німців?

— Ви надто тупі, щоб це зрозуміли — кинув йому прямо в лице Святослав.

Агітатор блиснув очима, та погас.

— І потім ви переходите до нас від тих же німців...

— І цього вам не зрозуміти — вірвав йому мову Святослав.

— Так... але я можу подумати, що ви шпіон, ні?...

Святослав піднявся над ним, приблідлий дещо, з палаючим зором.

— Я вже чув це сьогодні. Ви думаете мене залякати? Не помиляетесь ви дещо, люди? Ви ще не знаете, хто я такий... Пристав я до вас, бо шукаю волі, не насилля і крику, хочу свободи. Та я не находжу її тут багато. Ваша мова мені не підходить зовсім і я не на те тут прийшов, щоб ви мене допитували. Від цього я тікав. І зумію найти волю там, де вона справді існує, розумно? — скрикнув накінець і вдаривши долонею по автоматі, відсунувся назад. — А тепер ідіть собі до себе і залишіть мене в спокою.

Агітатор піднявся поволі, подумав щось, кивнув головою і пішов, не оглядаючись. Святослав дивився за ним і у серці наростало прочуття небезпеки. Кості кинено. Все, що досіназбирувалось поволі і незамітно, сьогодні скристалізувалось виразно. Провалля було вже готове. Лиш хто у нього впаде?

(Дальше буде)

КАМПАНІЯ ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ У. Н. СОЮЗУ ДО 50 ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ буде успішною тільки тоді, коли кожний Відділ придбає для Союзу призначене йому число членів. Та щоб Відділи могли виповнити свої квоти, до цього треба спільних зусиль та ревної праці всього членства. До таких зусиль і такої праці закликає тепер У. Н. Союз кожного активного, патріотичного члена, кожну щиру, ідейну членицю.

Д-р Володимир Ґалан.

Чергові питання допомогової акції в Европі та Америці

В часі літнього „огіркового" сезону появилось в нашій пресі багато статей, які розглядали різні наші національні недомагання, картали загал за ледачість та докоряли йому, що він не розуміє важкого положення нової нашої іміграції в Европі. При цій нагоді, як це буває в „огірковім" сезоні, деякі наші редакції пропустили статті, в яких подано невірні факти, а це тільки доляло оливи до й так вже переладованої атмосфери.

Упродовж не цілих двох тижнів порушено на сторінках преси справу студентів і студентського фонду, питання праці і переселення наших науковців, видавничого наукового фонду, переселення скитальців, творення переселенчого фонду і багато інших проблемів. Однаке ніхто не згадував тільки за одно: хто має дати на це фонди?

Читаючи всі оці прегарні пляни, мені пригадався 1920 рік на Великій Україні, коли майже ціла УГАрмія лежала в судорогах тифу, а з Начальної Команди кожного вечера приходили накази: „Бригада ...займе позицію проти ворога на лінії"... а ціла бригада ...мала навіть пять здорових ...вояків, щоб занятися хоч хорими цеї бригади...

Питаєш себе: Чи ми завжди будемо тільки мрійниками-фантастами, які не хочуть дивитися на реальне життя і рахуватись з фактами, хоч як вони нам неприємні?

Ще до нині не бачив я одного голосу в пресі, який спитав би: Що зробили наші громади з закликами ЗУАДК ставати в члени цеї організації та скріпити її морально та матеріяльно?

Чи хоч один автор гарних проектів започаткував якийсь ФОНД більшою жертвою?

Идучи втертим українським шляхом треба було б і тут спитати: Хто винен?

Винних мабуть найшлося б стільки, скільки є нашої іміграції в Злучених Державах. Тому краще не шукаймо винуватих, а берім під розвагу **чергові завдання ЗУАДКомітету** та чергові **питання** нашої нової іміграції.

Питання нової іміграції дуже прості: Треба переселити 250 до 300 тисяч українців, які опинилися проти своєї волі в Німеччині та Австрії. До часу їх переселення, а це може продовжуватися три, чотири а навіть і пять років, треба помагати цим людям там, де вони тепер живуть і то харчами, одягом, взуттям, як і правною опікою.

Так поставлена справа **викличе в декого сумнівн, чи взагалі можемо** зробити щонебуть для такої маси людей, але теж вкаже кожному думаючому на **велич завдання**, яке є перед нами.

Немає двох думок, що для виконання навіть частини цього великого завдання нам треба **єдности усіх наших сил.** Хто ж має бути **виконавцем** цього діла?

Не має знова двох думок, що тим тілом може бути тільки правно визнана інституція: Злучений Український Американський Допомоговий Комітет!

Які ж чергові завдання цеї інституції?

Дуже прості: створення організаційного апарату, яким можна було б вести організовану допомогу нашим новим імігрантам.

Чи це можливе нам осягнути?

Не тільки можливе, але це вже навіть **частинно** переведене. Сьогодня Злучений Український Американський Допомоговий Комітет має цілу сітку організацій, звязаних в одну цілість відданих допомоговій праці.

Від самого початку існування ЗУАДК ми тільки мріяли про це, що сьогодня стало дійсністю. Міжнародне визнання ЗУАДК, дозвіл на працю в окупованих краях під іменем ЗУАДК, це більша моральна та правна поміч нашим новим імігрантам, як уся матеріяльна поміч, на яку ми могли спромогтися. Правда, наш загал не все розумів цю справу як слід і дуже часто в найтяжчих моментах боротьби за визнання Комітету висувались такі маленькі закиди як, що не одержано цигареток і т. п. Люди тратили довіря до себе самих, не хотіли вірити, що треба зводити боротьбу навіть за дозвіл вести допомогову акцію для українців.

Тепер це все за нами і сьогодня Злучений Український Американський Допомоговий Комітет являється символом **обєднаної,** правної, допомогової акції американських українців. По довгих стараннях та переговорах вся наша праця зводиться уже до зовсім реальних форм, до певного буджету на 250,000 дол. Ось це та мінімальна сума, яку наші громади повинні зібрати в найкоротшому часі. Це вже є **наше міжнародне зобовязання!**

Крім цього треба нам одежі, чобіт, харчів.

Треба нам теж людських сил, молодих, вишколених в суспільній праці робітників, які пішли б між наших нових імігрантів в Европі на місійну працю.

Чи можливо виконати такі великі зобовязання?

Коли Шікаґовська громада потрапила зібрати на одним концерті 10,000 долярів, коли филаделфійська громада могла одержати дозвіл на Український День (Тег Дей) в цілому двоміліоновому місті, то не має сумніву, що при добрій волі та обєднаних силах ми могли б зібрати багато більше.

Тепер мабуть черга на Филаделфію добути новий збірковий рекорд в часі Українського Дня та показати таким осягом нашому громадянству нові методи праці.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН — У ЧЕРЗІ.—Ця картина знята на военному кораблі „Мізурі", який привіз президента Трумана з Бразилії до Злучених Держав. Бачимо през. Трумана, як йому кладе моряк Осип Латуша кусень торта на тацу, на якій уже є юшка, печеня та городовина. Президент був у ряді з іншими моряками і ждав на свою чергу. Та, як кажуть, президентові дав моряк „з протекції" більшу порцію торта як іншим морякам...

ТВЕРДА ШКОЛА

Коли спитати, що найбільше мучить всіх емігрантів, то напевне почуєте: стан непевности і вічна шарпанина. Не голод, не матеріяльні злидні, не всі специфічні розкоші таборового життя з коцами та в найкращому випадку з диктою, як стінами баракових „кімнат", спільними вмивальницями з сотнею співмешканців та всією касарняною атмосферою. І не журба за одяг та обуву, що глузує собі з того поняття, що його розуміють всі мешканці культурного світу. І не прикрість, що літом люди нестерпно томляться у деревяних клітках, а зимою мерзнуть. І не жаль за втраченим дорібком всього життя, за втраченим становищем і свідомість терпінь своєї деклясації. Ні, ніщо з того! Найбільша мука всіх — це непевність завтрішнього дня, якої джерелом є все ще позбавлення емігрантів прав людини й громадянина, що прислугували досі всім еміграціям усіх народів у новітній всесвітній історі. І, поруч з цим, вічні й щораз нові експерименти над емігрантами, щораз нові постанови, розпорядження, напрямні, здебільша видавані невідомо ким і кому, вічно якісь обмеження, поуки, претензії. З одного боку світ признає, що мільйони бездомних осіб в середній Европі, що примандрували сюди з далеких сторін, це невинні жертви війни, що її вони ні не вели, і що тому це така сама соціяльно-політична й економічна міжнародня проблема, як ціла низка інших післявоєнних міжнародних проблем, з другого боку ця мільйонна маса бездомних разу-раз відчуває, що до неї підходять, як до „зайвої людини", як до безпотрібного й [illegible] з'їдача чужого хліба, як до живого трупа, що спричинює собою тільки мороку людям направду живим, корисним і повновартним.

Це принизливе відношення, ця упокорлива ситуація — це те найгірше, що мучить нас і зїдає. Від довгих років, бо вже підчас останньої війни, саме ми, теперішні емігранти, коли ще були на рідній землі, стояли в огні „війни нервів". На нашій території велась війна в імя ненаших інтересів і ми несли і найбільший, найстрашніший тягар. Рідна земля ставала — за спеціяльним терміном воєнної тактики — спаленою землею, що на ній камінь на камені не залишався. Воєнні фронти змінювались, але хто приходив, той мав лиш претензії до місцевого населення і дивився на нього, як на свого ворога, дарма, що кожний приходив з заявами визвольника і приятеля. Тямимо часи німецької окупації: ні на вулиці ні вдома людина не була певна свого життя і своєї свободи. За найменшу дурницю, з вини будьякого ніби найневиннішого випадку, грозило арештування, вивезення, допити, шикани а то й смерть. Принцип збірної відповідальности, що ляг в основу тієї воєнної „справедливости" та всієї тоталітарної моралі — тяжів на кожному, що навіть найдалі стояв від будьякої „політики".

Здавалося, що коли скінчилася війна і ми опинилися в орбіті західних впливів і західних понять, то скінчаться моральні прикрощі, чи пак, вони обмежаться лиш до тих прикрощів, що їх мусить завжди переживати кожна еміграція. Виявилося навпаки: неодин із нас може рахуватися навіть з гіршими матеріяльними злиднями, що їх прийдеться переживати в перший час після закінчення війни. Але ніхто напевне не рахувався з отим велетенським хаосом, що настане у світі, з довготривалістю того хаосу та з тією кризою у світі думки і духа, що струсне всім світом і що битиме надалі — безпосередньо і по нас. Хто міг, наприклад, припускати, що два роки з гаком минуть від кінця війни, а поверх мільйон душ клясифікуватимуть все ще не за їх національною — а старою — колишньою державною приналежністю? Що колишня довоєнна приналежність до тієї чи іншої держави рішатиме про долю людей і примушуватиме їх кривити душею? Що час виїзду з рідної землі рішатиме про зарахування до категорії більше чи менше упривілеєних чи пак покривджених? Що клясифікуватимуть людей за якимись такими критеріями, що вони знову породять цілу атмосферу непевности, крутійства, забріхання — в імя збереження себе від несправедливого зарахування до категорії створінь, позбавлених права на опіку? Що цілий ряд держав впускатиме імігрантів виключно лиш за критерієм мускулятури, інші знову герметично зачинятимуть свої ворота, дарма, що є там найближчі члени рідні й вірні приятелі, які радо заплатили всі кошти дороги й заопікуватися бездомними? Що в поверх два роки після війни її найбільші жертви будуть все ще позбавлені права свободи друку, слова й руху, права свобідно розпоряджати собою і своєю долею, що вони будуть все ще в ролі паріїв?!

На іншому місці є замітка про нові репатріяційні суґестії, що їх висловлював серед відвідин в найбільшому скупченні української еміграції в Австрії новий представник І.РО, **поруч** з його насправді оригінальними поглядами про **вагу** шкільництва у рідній мові, плекання рідної культури на еміграції тощо. Дискусія з такими поглядами дуже важка, бо це розмова двома різними мовами. Найважче у такій розмові те, що приходиться вчити геополітичної абетки, приходиться пояснювати речі з існуючої дійсности, що їх все ще, видко, багато людей у цьому нещасному світі не знає і не розуміє, або знати й розуміти не хоче. Та найприкріше в усьому цьому є той новий мур, що його мусять надщерблювати й розбивати своїми власними головами — ми, емігранти. Найприкріше те, що такі відвідини й такі промови, поуки й заповіді — це прояви тієї самої війни нервів, яка не думає кінчатися, що далі висотує з нас всі сили.

Але українська еміграція — туга. Наші люди привикли вже й перед війною до таких умовин життя, що їхні лоби тверді, двердіші від неодних штучних мурів. Наші люди, при всіх своїх неґативних рисках, у принципових справах солідарні, вперті, завзяті, загартовані на всі негоди й неподатливі на будьякі несподіванки. Українці мають тверду школу за собою: і передвоєнну, і підчасвоєнну і вже таки післявоєнну! Звичайно, що ту енергію, яка марнується серед війни нервів, можна б зужити де-де продуктивніше на працю в ділянці культури чи економіки, з користю і для себе і тих чужих країв, куди нас закинула доля. Тимчасом єдиною користю тієї борні є дальший наш гарт. Найважніше, щоб ми самі почували себе людьми, рівними всім вільним людям у всьому світі! І найважніше, щоб ми самі вірили у правильність нашої боротьби за права людини.

Ми не є невдячниками, ми знаменито здаємо собі справу з того, кому і скільки добра завдячуємо вже тут, у післявоєнному часі нашого скитання. Але й ми доказали теж уже, що ми збірнота, яка думає і відчуває, що спеціяльно серед української еміграції великий потенціял інтелекту і тому ніяк не можна підходити до нас лиш як до предмету постанов і міркувань, прийнятих навіть у добрій вірі, з думкою про наше добро. На наших прапорах була вписана боротьба за права підмету і всі відповідальні діячі міжнародньої організації для втікачів та всі поважні одиниці всього західного світу втратили б самі пошану для нас, якщо ми, емігранти дали б здеградувати себе до ролі безвольного обєкту. І ніхто, що бажає нам добра, напевне не бажає нам, щоб ми втратили пошану до самих себе. („Нове Слово").

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З життя української еміграції

УКРАЇНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ В ЛОНДОНІ.

Наприкінці червня в Лондоні відбулася конференція представників українських робітничих таборів в Англії з представниками Управ Українського Допомогового Бюра і Союзу Українців у Великій Британії.

Обміркували й схвалили відповідні рішення щодо організації шкіл по вивченню англійської мови, видання словників та підручників, закладення драматичних гуртків, хорів, музичних, танцювальних шкіл, підготовки диригентів і т. ін. Окремо стояло питання про вишколі дітей та молоді, зокрема обміркувати можливості навчання в Англії українських студентів.

Ухвалено також провести масовий український фестиваль-карнавал, збірку експонатів для постійної української виставки в Лондоні, піднесення й демонстрування українського мистецтва в Англії та організації українського музею в Лондоні.

Розглядалися також справи преси й українського видавництва. Зокрема, йшла мова про єдиний в Англії бюлетень, що виходить нашою мовою — „Українська Думка". Накреслили заходи для доставки до Англії українських часописів з Канади, ЗДА та з европейського континенту. Загострено також увагу на організації українського пласту в Англії.

Докладно обмірковували можливості створення постійної релігійної опіки над українцями в Англії, як православними, так і греко-католиками і т. ін.

На конференції домовилися також про прискорення переїзду родин до робітників у Велику Британію тощо.

(„Новини", ч. 90. Гановер).

Американська допомога після УНРА

Одним з останніх актів конгресу перед вакаціями було призначення грошей для американської допомоги чужим країнам. Вже приступлено до виконання нової допомової програми, плянованої на уділення помочі тим країнам, які все ще залежні від зовнішньої допомоги. Ще заки конгрес ухвалив ці гроші, особи, відповідальні за переведення програми в життя, вже були готові до праці на місцях. В середині липня прибув до Риму адміністратор Ричард Ф. Аллен — заступник голови Американського Червоного Хреста з широким досвідом праці в багатьох европейських країнах. За кілька днів прибув туди також дорадник в справах допомоги Італії. При кінці місяця заняли свої пости дорадники в допомогових справах в Австрії, Греції та Трієсті.

Минулого травня конгрес ухвалив закон про створення допомогових місій, директорам яких доручено доглядати й контролювати допомогу в тих країнах, які мають її діставати згідно з американською програмою допомоги після УНРРА. Ці комісії мають право тримати запаси в тих місцях, де є потреба. Згідно з законом, члени цих місій мають бути тільки американські громадяни, які перейшли через Федеральне Дослідчє Бюро („Еф Бі Ай") щодо певности та льояльности.

Плян допомоги опрацьовується департаментом державних справ. Відповідна група під керуванням помічника секретаря департаменту в справах економічних рішає, що саме і скільки річей висилати. При тім приймаються під увагу рекомендації місцевого директора та інформації з інших джерел. Там-же вирішують що де і як купувати. На місцях запаси — головно харчові продукти — мають продаватися за місцеву валюту тим, хто може купити, або роздаватися тим, хто не в стані за них заплатити.

Цей плян намічено ще минулого року, коли американський уряд вирішив прийняти участь в допомоговій акції країнам Европи після УНРРА. Як на засіданнях Обєднаних Держав, так і при інших нагодах, американський уряд висловлював свою думку, що допомогову акцію найкраще переводити шляхом порозуміння між країнами, які дають допомогу і тими, які тої допомоги потребують. В однім з видань департаменту державних справ (з минулого грудня) на тему заграничної політики подається таке становище Америки в цій справі:

„Потрібно було би багато часу на те, щоби дійти до порозуміння щодо характеру, складу та функцій нової міжнародньої організації. Навіть конгрес не має досить часу на обговорення й рішення справи участи Америки в негайній допомоговій акції".

Помічник секретаря державних справ в справах економічних, Вилйем Л. Клейтон, до того додав: „ми думаємо, що наша програма буде більш відповідальною, приймаючи під увагу зміни потреб; ми зможемо лише контролювати користування фондами з запасами, коли будемо мати до діла безпосередньо з країнами, які потребують помочі".

Президент Труман жадав на допомогу $350,000,000, але конгрес ухвалив $332,000,000 — на 18 мільйонів менше. Спочатку допомогу плянували уділити семи країнам: Греції, Італії, Мадярщині, Австрії, Польщі, Трієстові та Китаєві. В останній хвилині рішено виключити Польщу та, можливо, Мадярщину, тому Конгрес призначив меншу суму на допомогу.

З ухвалених $332,000,000 щонайменше $15,000,000 (але не більше $40,000,000) має йти на міжнародній Фонд Допомоги Дітям. Остаточна вкладка Америки на цей Фонд залежатиме від розміру вкладок урядів інших країн.

$332,000,000 — це не є всі гроші ухвалені конгресом перед вакаціями на допомогу загряницю. $400,000,000 ухвалено на допомогу Греції та Туреччині, крім того кілька соток мільйонів долярів на допомогу цивільним в американських окупаційних зонах.

Департамент державних справ заявив, що до 1. жовтня буде видано $43,000,000 на допомогу в Австрії.

Загальна Рада — ФЛІС.

(Продовження зі стор. 1-шої).

ЧОРЧИЛ ОБВИНУВАЧУЄ СОВЄТІВ В АҐРЕСІЇ ТА ІНТРИҐАХ.
Премієр Атлі піддержує обвинувачення.

Лондон, 27. вересня. — Бувший британський премієр Винстон Чорчил виголосив сьогодні на сходинах своєї партії промову, в якій гостро обвинувачував Совєтський Союз за „агресію та інтриги" в усіх сумежних зі Совєтами країнах та за „параліч роботи Обєднаних Держав, брутальним надуживанням права спротиву". До цих обвинувачень долучився теж теперішний премієр Атлі на іншому зібранні своєї партії, видвигаючи твердження, що всі совєтські акти та напасті на Америку і Британію в ОД є насамперед бажанням совєтського уряду відвернути увагу власного народу від власних труднощів.

ТІТО ОРГАНІЗУЄ НОВИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ

Беоґрад, Югославія, 28. вересня. — Комуністичний диктатор Югославії, маршал Тіто виголосив сьогодні промову, в якій пропонував зорганізувати новий комуністичний інтернаціонал, що називався б „Народний Фронт". Тіто гостро критикував комуністів в західних країнах, що вони не використали военних обставин і не захопили там влади в свої руки.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРОПАГАНДА ПРОДОВЖУЄ ОБЧЕРНЮВАТИ АМЕРИКУ

Москва, 28. вересня. — Повінь брехні та обчернень проти Америки прибирає в совєтській пропаганді щораз більших та гостріших розмірів. Зі щоденної преси та виступів большевицьких агітаторів цю пропаганду поширено тепер на всю пресу без виїмку, з фаховими літературними та спортовими журналами включно. Провідною думкою в цій протиамериканській аґітці є порівнання Америки з гітлерівською Німеччиною а американських державних мужів з націстськими военними злочинцями.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

11,424 Ханас Василя, Новоставський Михайла від Новоставський Дмитра з с. Гошниці (Яворів).

11,425 Стрільчук Івана і Семена від жінки Семена — Наташі з с. Рожнева (Косів).

Шукає родини Скальська Анеля з Білостоку.

11,426 Кригер Татіянни Юліянів з Харківщини від Пушкарський Миколи.

11,427 Гринчук Семена і Василя з с. Пакушівка (Камін. Поділ) від Никончук Юліянни.

11,428 Магац Анастазії і Параски з с. Дашівка (Сянік) від Магац Степана.

11,429 Гуменяк Івана з м. Богородчан (Станиславів) від Гуменяк Володислава.

11,430 До родини з Перемишлян (Тернопіль) з с. Черемиші Мечка Анни, Ксені і Теклі від Біломазур Ярослава.

11,431 Бедзік Агнішки, Долинська Катерини з с. Долина (Сянік) від Ковалевич Івана.

11,432 Оліховський Андрія і Івана, Олійник Параски (Стецельна) з с. Чистилів (Тернопіль) від Ясіновський Павла.

11,434 Курятний Андрія з с. Зобрачів (Клісько) Рабів Олени (Курятний) з с. Старих Лупків (Сянік) від Курятний Семка.

11,435 Яцюк Івана з с. Голошинці (Підволочиська) від Яцюк Григорія.

11,436 Вінлер Ізака з с. Петрівка (Вел. Україна) від Вінлер Якова.

11,437 Ковал від Равлів Теклі з с. Літині (Дрогобич).

11,438 Брилинський Михайла з с. Бобятин (Сокаль) від Демчук Леона.

11,439 Гелета Івана з с. Крива (Горлиця-Краків) від Гелета Петра сина Миколи і Анни.

11,440 Кульбанський Михайла, Яцущак Параски (Наконечна) від Наконечний Миколи з с. Перевізці (Калуш).

11,442 Регендюк та Скотніцьких з м. Літина (Камінець Под.) від Літинський Володимира.

11443 Колупаєв Евгенію Леонідову (має переб. у Филаделфії) від Грімер Олександра.

11444 До матерей і їхних доничок в Америці, від молодого лікаря Мирович Ореста, 25 літ. Просить о афідавит (залучена його фотг.)

11445 Олійник Павла батька з с. Хмелиск-Дорофіївка (Скалат) від Олійник Ярослава.

11446 Сатир Марію з с. Береш, Древицький Івана з с. Дверник (пов. Сянік) від Кухарик Марії.

11447 Федук Дмитро з с. Гійче (Рава Руська) від Васильків Івана.

11448 Питає о адресу своєї тети: Джуман Теодор.

11449 Гузик Катерину (з дому Марущак) від: Марущак Миколи.

11450 Заяць Василя — стрийка, від Заяць Петра (з Карп. України) як рівнож Котіш Терезу (з дому Заяць) і брата Козак Юрка.

11451 Слободян Дмитра з с. Говилова, Корнило Марію і Анну з с. Хоросткова і Палій Івана, від Палій Михайла.

11452 Кіш Катерину і Марію від Кіш Теофіля з с. Цитуля (п. Ярослав).

11453 Яськів Гриня (має переб. в Канаді) з с. Блудники (пов. Станиславів) від Голубчак Гриця (син Доні).

11454 Гермак Онуфрія, вуйка, з с. Сучиця-Велика (Самбір) і Іваницький Михайла від Іваницька Марії.

11455 Іванця Пазію з с. Куманча (Сянік) від Фешовець Анни з с. Смілнук (п. Лісько).

11456 Два студ. уродж. в Межилаборці (Карп. Укр.) Святослав Яцушко студ. архітек. Роман Яцушко студ. медиц. просять о афідавіт.

11457 Турка Івана, брата з с. Хотинець (п. Яворів) від Турка Стефана.

11458 Смолинець Петра, з с. Лиса Яма (п. Любачів) від Смолинець Михайла.

11459 Оленчик Олексу з с. Корличі (Перемишляни) і Яцух Паранька від Дума Миколая.

11460 Кавчук Гасю цьотку, з с. Підчикри (п. Калуш) від Домінькович Івана.

11461 Шкварок Марію (з дому Козак) з с. Палагічі (Станиславів) від Козак Анни (дочка Йосифа).

11462 Підсак Евдокії з с. Палагічі (Станиславів) від Остабчук Анни.

11463 Марутяк Петра і Анну (замуж. Василенко) з с. Дністр. Головецк. (Турка) від Сенькович Анни.

11464 Блендоновський Василя (шваґра) з с. Ішків (п. Підгайці) а також знакомих односельчан від Паращук Теодора.

11465 Питяг Катерину з Ахтанохівки, Кобляш Михайла з Лютовиск (Лісько) від Чупіль Розалії, з Гупалівки.

11466 Павліш Марію, Евгенію і брата Петра від Павліш Евгена.

11467 Боднарук Гафію з с. Стопчатів (Коломия) від Боднарук Миколи (син Петра).

11468 Лаврішко Володимира і Иоганни та знакомих: Головатюків, о. Бойчука ЧСВВ, Жугаєвича Василя, та шкіл. товр. Бачинський Волод. від Др. Лаврішко Ярослава.

11469 До цьоток Галямар Анни і Глівська Марії з с. Глинне (п. Лісько) від Стеренчак Анни.

11470 Попович Касі, Марусі і Івана; (син Степана Поповича) з с. Затворнця (Лісько) від Гук Юрія.

11471 Хомин Іван і Петра, від Жила Ефрозинії.

11472 До кревних та знакомих з с. Бурканів (Підгайці) або з с. Брикулі (Теребовля) від Лисий Михайла (син Миколи)

11473 До знакомих: Стецюнец Петра, Сковський Василя, Славський Михайла, Веґеш Івана, Пилипчинець Юрія, Чаваль Василя, і шваґра Михайла з Лозанська (Карп. Укр.) від Деркач Василини і її мужа Телевич.

11474 Пахолків Павла і Михайла з с. Ромашівка (Чортків) від Пахолків Павла.

11475 Кочан Марію тітку Цепляк Маріян від Перчишин Наталії (замуж. Насечко).

11476 Ракочий Василя, Пришляк Евгена від Воробкевич Романа.

11477 Животка Теодора зі Збараж від Жонта Богдана.

11478 Гудзій Дмитра стрийка від Гудзій Стефанії.

11,479 Боршівський Ілька і Михайла з с. Устіянова (Лісько) від Боршівський Петра.

11,480 Федишак Ілька з с. Верестяни (Самбір) від Федишак Петра.

11,481 Кузик Семена з с. Щуткова (Любачів) від Іванів Катерини (Кузик).

11,483 Решитник Степана від Решитник Андрія з с. Медика (Перемишль).

11,484 Борохівський Іллі з с. Козівка (Бережани) від Крих Івана.

11,485 До рідних та знакомих з с. Балинець (Коломия) від Барнич Ярослава.

11,486 Турчак Домці з с. Датава (Стрий) від Турчак Василя.

11,487 До рідних та знакомих, що хотілиби довідатися про долю Вороновський Константина.

11,488 Винник Степана з с. Снятичі (Томашів) від Цис Олекси.

11,489 Дворанінович Петра і Жибка Адольфа з Тернополя від Панькевич Івана.

11,490 Кордляк Михайла від Бохонок Михайла з с. Кучкарівка (Луцьк).

11,491 Шибайло Василя від Кулак Ольги (Галяс).

11,492 Чубаков Андрія від Цуканович Ольги (Манькова).

11,493 Себзда Анастазії (Хома) від Хома Чеслави.

11,494 Кавар Онишки з с. Лапшина (Бережани) від Булик Евгенії.

11,495 Костюк Василя і Марії (були в Галичині тепер у Филаделфії) від Пастернак Юрка.

11,496 Шірманн Есфіри Абрамовної (Брагінська) з Екатеринослава від Нагре Катерини.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.
В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно,** хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE.
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне,** то **хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове** оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПОШУКУЮТЬ

АНАСТАЗІЯ КАРХУТ
з дому Осінчук, з села Колошниці, повіт Збараж, пошукує своєї сестри сина
ТЕОДОРА ХЕМІЙ
котрий має перебувати в Клівленд, Огайо, або в околиці. Хто би про него знав або він самий, прошу зголоситись на адресу:
АНАСТАЗІЯ КАРХУТ
38 So. 5th St., Kansas City 18, Kan.

ТАРЗАН ч. 1696. Джена знає тайну.

Перебиваючися поміж дерева, Тарзан зявився на овиді...

...Саме тоді, як Джена вхопилася вужілки, щоб дістатися в безпечне місце в колибі.

Зі злісним харчанням Тага вискочила за нею, щоб захоронити своє молоде.

Коли Джена найшлася на долі колиби, Кімбу кинулася в джунглі. Щойно тоді Джена зрозуміла, чому то Тага слідкувала за нею.